

**ОРГАНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПОДІЄВИЙ ПІДХІД**

6. Pozniak, T.M. (2013). Rozvytok kreatyvnykh zdbnostei osobystosti [Development of creative abilities of the personality]. *Bulletin of Chernihiv National T.G. Shevchenko Pedagogical University. Series: Psychological Sciences. Issue 114*. pp. 161–166. [in Ukrainian].

7. Prysiashniuk, Zh.V. (2013). Metody i pryomy rozvytku kreatyvnosti ditei doshkilnogo viku [Methods and techniques for developing creativity in preschool children]. *Tavrian Bulletin of Education*. No. 3 (43). pp. 96–101. [in Ukrainian].

8. Sysoieva, S. (2006). *Osnovy pedahohichnoi tvorchosti* [Fundamentals of pedagogical creativity]. Kyiv, 344 p. [in Ukrainian].

9. Surzhanska, V.A. (2007). Rozvyvaiemo tvorchi zdbnosti [Developing creative abilities]. Kharkiv, 112 p. [in Ukrainian].

10. Chepur, O. (2013). Rozvytok tvorchykh zdbnostei u DNZ [Development of creative abilities in preschool educational institutions]. *Preschool Psychologist*. No. 12. pp. 10–12. [in Ukrainian].

11. Chepur, O. (2016). Tvorchina liniia rozvytku v riznykh vyдах dytiachoi diialnosti [Creative line of development in various types of children's activities]. *Supplement*. No. 2. pp. 2–38. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 16.01.2026

Прийнято до друку: 24.02.2026

Опубліковано: 23.03.2026

УДК 37.013.43 : 378.035 : 379.8(477)(045)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351573>

Ірина Дікун, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри мистецьких дисциплін
КЗВО “Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9697-0305>
Світлана Марчук, завідувач практик,
викладач кафедри педагогіки, психології та фахових методик
КЗВО “Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського”
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6800-5764>

**ОРГАНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: ПОДІЄВИЙ ПІДХІД**

У статті здійснено теоретико-методологічний аналіз подієвого підходу як основи організації культурно-освітнього простору вищої школи. Розкрито сутність освітньої подієвості, окреслено її ключові характеристики та представлено класифікацію подій за ціннісно-смысловим, ігровим, прикладним, культурним та дозвілєвим спрямуванням. Доведено, що синергія цих складників дозволяє перетворити навчання на живий простір особистого досвіду, де теоретичні знання трансформуються у внутрішній ціннісний капітал майбутнього фахівця.

Ключові слова: культурно-освітній простір; подієвий підхід; освітня подія; вища освіта; ціннісна трансформація.
Літ. 10.

Iryna Dikun, Ph.D. (Pedagogy), Senior Lecturer of the Art Disciplines Department,
Municipal Institution of Higher Education
“Bar Humanitarian Pedagogical College named after Mykhaylo Hrushevskiy”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9697-0305>
Svitlana Marchuk, Head of Practical Training,
Senior Lecturer of the Pedagogy, Psychology and Professional Methods Department,
Municipal Institution of Higher Education
“Bar Humanitarian Pedagogical College named after Mykhaylo Hrushevskiy”
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6800-5764>

**ORGANIZATION OF THE CULTURAL AND EDUCATIONAL SPACE OF A MODERN HIGHER
EDUCATION INSTITUTION: AN EVENT-BASED APPROACH**

The article investigates the organization of the cultural and educational space of higher education institutions through the lens of the event-based approach within the higher education system. The modern educational paradigm requires a shift from the simple transmission of information to the creation of a meaningful professional experience. The author defines the “educational event” as the core functional unit of this approach, representing a point of intersection between pedagogical goals and the student's personal values.

The study identifies eight fundamental characteristics that turn an ordinary classroom activity into a significant educational event. These include: *heurism* (knowledge through personal discovery), *co-creation* (shared responsibility for a collective result), and *dialogicity* (open, informal communication). Additionally, the approach relies on *action-based openness*, *empathic*

involvement, emotional unity, multidimensional vision, and internal enrichment. The synergy of these features ensures that professional values are not just memorized but deeply internalized by future specialists.

A significant part of the research is devoted to the classification of educational events according to their primary goals. The author suggests five key directions: value-semantic events that foster a sense of belonging to the teaching profession; professional-gaming events that develop cognitive flexibility through simulated challenges; activity-applied events providing space for the direct application of practical skills; cultural-enlightening events that integrate education with the modern cultural context; leisure events that facilitate informal integration into the professional community.

The findings prove that the event-based approach transforms the educational process into a living space for professional socialization. It allows students to bridge the gap between theory and practice, fostering a proactive professional identity. The research concludes that such an approach is essential for developing a creative and responsible modern teacher.

Keywords: *cultural and educational space; event-based approach; educational event; higher education; value transformation.*

Постановка проблеми. В складних умовах соціальної нестабільності, воєнних дій, освітніх реформ перед закладами вищої освіти стають завдання пошуку ефективних підходів організації освітнього процесу, що забезпечать якість та конкурентоспроможність надання освітніх послуг, створять умови для творчого розвитку особистості, сприятимуть формуванню нової генерації компетентних фахівців, здатних до професійного вдосконалення, культури та життєтворчості.

Впровадження подієвого підходу в культурно-освітній простір закладу вищої освіти є практико-орієнтованою технологією, що дозволяє сформувавши погляд на професійно-педагогічну підготовку вчителя як на діалектичну єдність яскравих подій, що запам'ятовуються у життєдіяльності майбутніх фахівців. Водночас, подієвість у навчанні не лише забезпечує засвоєння теоретичних знань, а й формує навички їх практичного використання, створюючи простір для набуття нового досвіду комунікації та професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як засвідчив аналіз наукової літератури, основою для обґрунтування гуманістичного потенціалу подієвого підходу стали праці А. Бадью, М. Бубера, Л. Вітгенштайна, Ж. Дельоза, М. Гайдегера, Е. Левінаса, у вітчизняній філософії “подія” знаходиться у центрі уваги А. Дахній, Д. Петренко, В. Єрмоленка, О. Частотіної.

Впровадження подієвості в освіту відзначено у класичних концепціях Дж. Дьюї, Й.Ф. Гербарта, де виокремлено пріоритет досвіду та “знання в дії” над репродуктивним методом навчання; виховний вплив подієвого навчання на особистість представлено у педагогічній спадщині К. Ушинського, С. Шацького, В. Сухомлинського, А. Макаренка, що дозволяє розглядати освітній процес як динамічне проектування майбутніх подій, які мають високу особистісну значущість для здобувачів освіти.

Сучасне розуміння освітньої подієвості значно розширилося завдяки зарубіжним теоріям івент-менеджменту та організації спеціальних подій (Д. Гетц, Дж. Голдблатт, Л. Картер, Д. Роджерс,

Б. Шмітт), які розкривають технологічні механізми впливу спроектованого середовища на учасників взаємодії.

В українському науково-педагогічному дискурсі теоретичні аспекти подієвого підходу висвітлено у розвідках О. Гончарової, Н. Дем'яненко, О. Дубасенюк, О. Коваленка, О. Комаровської, І. Коновальчук, О. Поправко, О. Рассказової, Г. Тараненко, Ю. Шапошнікової та ін.; вчені розглядають подієвість як унікальну освітню стратегію, що характеризується продуктивною творчою діяльністю, емоційно-ціннісним сприйняттям навчального матеріалу і формує досвід вирішення професійних завдань в процесі теоретичної практико-орієнтованої освіти.

Мета статті – обґрунтувати педагогічний потенціал освітньої подієвості та розкрити систему форм її реалізації в культурно-освітньому просторі сучасного закладу вищої освіти як умови ціннісно-професійного розвитку майбутнього фахівця.

Виклад основного матеріалу. Для розуміння суті подієвого підходу звернемося до смислового навантаження його конститутивної складової – “подія”, яка в контексті професійної підготовки майбутніх учителів постає як особливий спосіб ціннісно-смислової взаємодії, що детермінує якісні зміни у внутрішньому світі особистості.

Досліджуючи семантико-етимологічні та семіотичні особливості дотичних до слова “подія” термінів (“ēventus”– лат., “event”– англ., “événement”, “ereignis”– фр.), науковці відмічають, що в основі їх творення міститься натяк на винятковість, випадковість, “гру випадку”, але випадку, який здатен докорінно змінити певні суспільні процеси; “поворотного” моменту, який актуалізував у своїх працях М. Гайдегер [7, 126]. Переглядаючи класичні концепції єдності суб'єкта, об'єкта та часу, вчений-філософ визначив подію (ereignis) як співналежність людини і буття, переконливо стверджуючи, що саме в події людина здатна визначити себе в бутті, усвідомити свою унікальну сутність і реалізувати індивідуальність. “Бути” – означає брати участь у події буття, не просто жити, а проживати буття усвідомлено. Залучення людини до буття-події вимагає учасно-дієвого переживання конкретної єдності. На думку О. Поправко, Г. Тара-

ненко, забезпечити саме таку наповненість буття кожного індивіда, відкрити йому можливості до самореалізації і спільного з іншими людьми породженні смислів свого буття покликана забезпечити освіта [8, 236].

Українське слово “подія” привносить інші сенси, відсилаючи не до буття-стану (со-буття, спів-буття – подія), а до становлення-діяння (по-дія діється), зрушуючи акценти у бік дії: в події дещо діється і подією здійснюється [10]. Відтак, у слові “подія” присутнє і зрушення, і звершення дії. Синтезуючи минуле, сьогодення й майбутнє, подія стає ланкою причинно-наслідкових зв’язків як активний процес, у якому людина залучена до переживання, осмислення й творення смислів.

Психологи трактують події як вузлові моменти та поворотні етапи життєвого шляху індивіда, коли з прийняттям того чи іншого рішення на більш чи менш тривалий період визначається подальший життєвий шлях особистості. При цьому важливим залишається положення про взаємозв’язок між подією та переживанням її особистістю: “якщо подією називати явище, яке посіло певне місце в якомусь історичному перебігу і завдяки цьому набуло певної специфічності, неповторності й значущості, то як переживання в специфічному, підкресленому сенсі слова можна позначати психічне явище, яке стало подією внутрішнього життя особистості” [6, 261].

Механізм переживання, “проживання”, усвідомлення події впливає на мотивацію, спрямованість особистості, зумовлюючи її внутрішні та зовнішні зміни. Подія не просто “трапляється” з людиною – людина є її “внутрішнім моментом”, сама конституює подію власною активністю, вибором та інтерпретацією. Відтак, подія стає одиницею аналізу особистості як суб’єкта власного життя, здатної до свідомого планування майбутнього.

Якщо у психології категорія події пов’язана зі структуризацією життєвого шляху особистості, визначенням траєкторії її розвитку, то у педагогіці “подія” стає інструментом виховання та розвитку, що спонукає до переоцінки власних цінностей, оновлення способу життя, творчого становлення.

Викликаний культуротворчою ідеєю в освіті, подієвий підхід є альтернативою формалізованому вихованню, фокусуючись на створенні умов для індивідуального творчого розвитку особистості та підтримки суб’єктів освітнього процесу. Впровадження принципу освітньої подієвості у професійну підготовку майбутніх вчителів переорієнтовує трансляцію готових теоретичних знань на їх продуктивну операціоналізацію у площину реальної професійної діяльності, задоволення практичних потреб, формування ціннісного ставлення до майбутньої професії.

Подієвий підхід базується на ідеї, що справжній розвиток особистості відбувається у моменти глибокого емоційного та ціннісного переживання реальності, коли подія стає майданчиком для вільного самовиявлення, джерелом критичного переосмислення наявних ціннісних орієнтирів, опанування новим досвідом. Фундаментом такої події є акт зустрічі та взаємодія з іншою особистістю чи спільнотою, що в сукупності детермінує трансформацію стереотипів поведінки та розвиток суб’єкта. Отож, ядром події є люди, які спільно – “тут і зараз” – емоційно переживають значущий для них процес взаємообміну знаннями, досвідом.

Н. Дем’яненко влучно зауважує, що включення в освітню подію, постійні чи тимчасові форми спільної діяльності, повинно опиратися на наявність спільних цінностей, партнерську суб’єкт-суб’єктну взаємодію, де керують не статуси, а позиції, а результатом освітньої події має стати духовне взаємозбагачення і особистісний розвиток учасників. Розкриваючи особливості подієвого підходу, науковиця відзначає емоційний параметр події, який впливає на ментальну та емоційну сфери і має значно більший вплив на особистість (групу) [1, 22].

Емоційно-ціннісне відношення до дійсності – це важливий компонент освіти, адже емоції є супутниками активності, що впливають на розкриття творчого потенціалу особистості, формують її стійку мотивацію до саморозвитку та самовдосконалення, спонукають до потреби в творчій діяльності. Відзначаючи роль емоцій у творчому розвитку особистості, І. Зязюн зауважував: “в жодному разі не можна відмежовувати знання від почуттів, оскільки кожна людина по-своєму позитивно опочуттєвлює лише сприймання такої інформації, яка наповнена певним смислом лише для неї” [3, 33–34; 133]. У такому аспекті подієвий підхід забезпечує організацію навчання через переживання й осмислення значущих подій. Емоції та сенси стають джерелом дій, активізують когнітивний рівень – те, що здобувач вже знає.

Однак знання не є самоціллю у подієвому навчанні, вона поступається місцем поведінково-вольовому впливу і спрямовується на реалізацію практичної дії, що призводить до набуття нового досвіду практичної діяльності, формування власної моделі поведінки. Створення насиченого емоційно-ціннісного середовища в першу чергу покликано забезпечити трансформацію знань в інструмент самоактуалізації, де через спільні переживання та моральні вибори знання допомагають сформуванню глибокі особистісні смисли навчання, стають засобом розв’язання життєво важливих завдань у процесі спільної діяльності суб’єктів навчання.

Впровадження освітньої-подієвого підходу дозволяє створити унікальний простір для формування “м’яких навичок” soft skills, які є фундаментом професійної мобільності сучасного вчителя. Якщо “знання” ми можемо отримати з підручника, онлайн-курсів, відкритих освітніх ресурсів тощо, то soft skills неможливо “вивчити” – їх можна лише сформувати в дії.

Враховуючи, що освітня подія ефективно впливає на розвиток ключових м’яких навичок: емоційного інтелекту (здатність проживати ситуацію, відчувати емпатію до іншого та керувати власним психоемоційним станом у момент напруженої професійної взаємодії); комунікативної гнучкості (вміння вибудовувати конструктивний діалог у системі взаємодії); критичного мислення (спроможність нешаблонно розв’язувати педагогічні задачі та приймати відповідальні рішення в умовах невизначеності); командної взаємодії (навичка спільного творення смислів у групі, де кожен учасник є рівноправним співавтором події), подієвість в освіті стає потужним чинником професійного становлення вчителя, перетворюючи освітній процес на простір автентичного досвіду, де м’які навички інтегруються у стійку систему особистісних якостей, необхідних для успішної самореалізації в динамічному педагогічному середовищі.

“Творче становище фахівця народжується там, де закінчується інструкція і починається жива подія взаємодії” (І. Зязюн) [5, 15]. Освітня подія стає “викликом” усталеному досвіду навчання, тією “інтенсивною зустріччю”, де підсвідомий досвід студента входить у резонанс із педагогічною задачею, забезпечує “викид” творчої енергії та народження нової ідеї. Діяльнісно-динамічний параметр освітньої події набуває імпровізаційно-творчого характеру, забезпечує включення здобувачів освіти в активну навчальну діяльність.

Узагальнюючи вищезазначені позиції, можемо констатувати, що освітня подієвість постає як цілісна система, яка характеризується:

діалогічність – відкритістю до взаєморозуміння, відмовою від формалізованих комунікативних моделей на користь щирої, партнерської взаємодії у процесі спільного опанування знаннями та досвідом;

емпатійнійною відкритістю – готовністю до прийняття Іншого як рівнозначного суб’єкта освітньої взаємодії, здатністю виходити за межі власних смислових і професійних обмежень, чути, приймати та інтегрувати альтернативні позиції у процесі спільної діяльності;

співтворчістю – ґрунтується на глибокій суб’єкт-суб’єктній взаємодії учасників освітнього простору, їхній особистісній залученості до спільної справи, за якої колективний результат набуває індивідуальної цінності, а спільна мета транс-

формується у суб’єктивно значущий смисл для кожного;

емоційно-ціннісною включеністю – спільним проживанням освітньої події в емоційно насиченому просторі, заснованому на єдності цінностей, смислів і партнерства, у межах якого об’єктивні професійні орієнтири набувають суб’єктивної значущості;

евристичністю – процес навчання набуває характеру особистісного інтелектуального прориву, що здійснюється через власну ініціативу, пошук і діяльність суб’єкта, а не через засвоєння знань у готовому вигляді;

діяльнісною багатогранністю – орієнтацією на пошук і реалізацію різноманітних способів і форматів діяльності, що забезпечують вихід за межі стандартних навчальних алгоритмів і відкривають нові вектори практичної роботи у вирішенні педагогічних завдань;

багатомірності бачення – співіснуванням і взаємодією різних суб’єктивних досвідів, позицій і смислів, їх зіставленням та взаємним збагаченням, що забезпечує цілісне осмислення педагогічних явищ і освітньої дійсності;

внутрішнім збагаченням – трансформацією загальних професійних смислів у персональний ціннісний капітал майбутнього вчителя.

Зазначені характеристики не існують ізольовано, а функціонують як цілісна синергетична система, що дозволяє трансформувати процес навчання з репродуктивної трансляції знань у простір автентичного особистісно-професійного досвіду майбутнього вчителя.

У наукових дослідженнях подієві та культурно-дозвілєві практики розглядаються через систему функцій, серед яких виділяють інформаційну, виховну, дидактичну, релаксаційну, соціалізаційну тощо [9, 259]. Разом із тим, зазначені функції відображають переважно технологічний та організаційно-педагогічний аспект діяльності й не повною мірою розкривають специфіку подієвості як цілісного особистісно-смислового феномена.

На наш погляд, ключовою функцією подієвого підходу є розвивальна, оскільки саме вона забезпечує внутрішні трансформації суб’єкта через проживання освітньої події. Відтак, функціональний спектр освітньої подієвості охоплює: *розвивальну* (спрямована на особистісне й професійне зростання студента в процесі активної творчої діяльності та подолання “точок розриву” в досвіді); *емоційно-регулятивну* (забезпечує створення особливого психологічного клімату (емоційного резонансу), який перетворює формальний захід на значущу подію, активізує пізнавальний інтерес та робить освітній процес суб’єктивно значущим для студента); *смислотворчу* (забезпечує інтелектуальне осягнення події, пов’язане з генеруванням та

переосмисленням індивідуальних і колективних освітніх смислів); *ціннісно-орієнтаційну* (фокусує увагу на аксіологічному аспекті, формуючи та актуалізуючи систему внутрішніх професійних та загальнолюдських цінностей); *діалогічну* (реалізує подію як простір зустрічі “Я” та “Іншого”, через відкриту суб’єкт-суб’єктну взаємодію та прийняття множинності інших позицій); *інтегративну* (забезпечує цілісність когнітивного, емоційного, діяльнісного й аксіологічного вимірів, не даючи знанням залишатися відірваними від переживань); *соціалізаційну* (спрямовану на інтеграцію здобувача у професійне та культурне середовище, адаптацію до вимог реального професійного простору) функції.

Отже, реалізація подієвого підходу у вищій школі передбачає організацію низки значущих освітніх подій, які викликають глибокий емоційний відгук і зумовлюють ціннісно-сміслові трансформації особистості. Одиницею проектування такого підходу постає освітня подія.

Подія завжди передбачає значиму, творчу дію людей, які створюють нову культурну ситуацію, збагачуючи при цьому особистісне знання та особистісний досвід учасників події. На думку О. Поправко, Г. Тараненко, освітня подія – це форма організації освітнього процесу комплексного характеру, яка може об’єднувати кілька відомих традиційних форм організації освітнього процесу в цілісну унікальну дію задля досягнення педагогічної мети [8, 240].

Освітня подія в закладі вищої освіти постає як динамічна форма предметного втілення проектування професійного розвитку майбутніх фахівців, що передбачає організацію емоційно насичених, незабутніх справ, які виявляються колективно й індивідуально значимими і привабливими. Для здобувачів освіти участь у таких заходах стає “особистісно значущим досвід побаченого й пережитого на практиці знання, що залишає стійкі враження, сприяє формуванню позитивної мотивації до майбутньої професії, розвитку професійно-особистісних якостей, креативності, формуванню комунікативних умінь, здатностей до інноваційної діяльності” [2, 61].

Залежно від провідних цілей та завдань, освітні події пропонуємо розглядати за напрямками:

ціннісно-сміслові (посвяти, випуски, урочисті академії, професійні свята) – спрямовані на усвідомлення здобувачем свого покликання та підкреслення його приналежності до великої вчительської родини. Такі заходи, як “Прийняття Кодексу честі педагога”, “Посвята у професію”, акція “Спадкоємність поколінь”, урочисте відзначення та нагородження кращих студентів перестають бути формальністю, а стають важливими емоційними віхами, точкою духовного зростання та ціннісного самовизначення, що виховують почуття профе-

сійної гідності, створюють атмосферу поваги до обраної професії, закладають фундамент етичної відповідальності майбутнього вчителя, допомагають відчувати значущість майбутньої праці;

професійно-ігрові (хакатони, форсайт-сесії, конференції-батли, методичні ринги тощо) моделюють реальні робочі ситуації та розвивають когнітивну гнучкість у розв’язанні професійних кейсів. У межах таких подій навчання трансформується в інтелектуальний виклик, перетворюють академічне середовище на динамічний простір випробувань, де кожен здобувач апробує роль експерта, аналітика та лідера змін;

діяльнісно-прикладні (майстер-класи фахівців-практиків, воркшопи, методичні інтенсиви, студентські конференції, вебінари тощо) створюють унікальний простір апробації та прямого застосування професійних знань, що набувають прикладного значення. Для здобувачів освіти участь у таких заходах стає особливою яскравою, емоційною подією, яка запам’ятовується на тлі повсякденності. Практична реалізація цього напрямку базується на формах, що стимулюють професійну активність студента;

культурно-просвітницькі (артфоруми, творчі зустрічі, вернісажі, перформанси, мистецька проектна діяльність тощо) забезпечують естетичне наповнення освітнього процесу, зближують навчання з живим контекстом сучасної культури, закладають фундамент культуротворчої місії педагога;

дозвіллієві (інтелектуальні кафе, тематичні квести, студентські бали, творчі вечори, кіно дискусії тощо) забезпечують неформальну інтеграцію здобувачів у професійне середовище через відпочинок та релаксацію. Наприклад, інтелектуальний квест “Слідами видатних педагогів” або професійний “квартирник” у стінах університету дозволяють зняти емоційні бар’єри у взаємодії між викладачами та студентами. Зміст таких освітніх подій орієнтований на розвиток “soft skills”, емоційного інтелекту та культури професійного дозвілля. Це простір, де професійне становлення відбувається природно, через позитивні емоції та вільне спілкування, що є критично важливим для профілактики майбутнього професійного вигорання та формування стресостійкості фахівця.

В останнє десятиліття особливої ваги набуває неформальна освіта, що пропонує масові освітні заходи особистісного й професійного розвитку, які організуються на базі закладів вищої освіти. Така інституційна ініціативність дозволяє створити в культурно-освітньому середовищі особливу екосистему, трансформуючись у відкриті інтелектуальні хаби, де неформальна освіта органічно доповнює навчальний процес, надаючи йому ознак “живої” професійної практики. Виступаючи модератором освітніх подій, навчальний заклад перестає бути

лише місцем трансляції академічних знань, а перетворюється на ініціатора та організатора масштабних освітніх подій, що виходять за межі традиційних навчальних планів, забезпечуючи здобувачам унікальний шанс – інтегруватися у прогресивну професійну спільноту ще на етапі навчання.

Висновки. Таким чином, реалізація подієвого підходу в культурно-освітньому просторі закладу вищої освіти є стратегічною умовою модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців, що докорінно змінює вектор навчання від репродуктивної знанево-орієнтованої парадигми до ціннісно-смыслового проживання професійного досвіду. Ключовою одиницею проектування освітнього процесу за такого підходу стає освітня подія, яка розгортається як цілісна синергетична система через сукупність системоутворювальних характеристик (евристичність, співтворчість, діалогічність, діяльнісна відкритість, емпатична включеність, емоційна єдність, багатомірність бачення та внутрішнє збагачення). Впровадження різновекторних освітніх подій, а саме: ціннісно-смыслових, що закладають фундамент професійної етики та гідності; професійно-ігрових, які стимулюють когнітивну гнучкість у просторі інтелектуальних випробувань; діяльнісно-прикладних, що створюють умови для прямої апробації фахових знань; культурно-просвітницьких, які реалізують культуротворчу місію майбутнього педагога; дозвілєвих, що забезпечують неформальну інтеграцію та професійну соціалізацію у просторі інтелектуальної свободи, враховує багатофункціональні обов'язки сучасного вчителя, що позитивно впливатиме на готовність майбутніх фахівців до творчої професійної діяльності в умовах Нової української школи.

Подальші наукові розвідки вбачаємо у розробці ефективних моделей реалізації освітніх подій в культурно-освітньому просторі закладу вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дем'яненко Н.М. “Подієвий підхід” і “освітньо-дозвілєва подія” в обґрунтуванні відкритого event-простору. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2023. Вип. 96. С. 21–28.
2. Дікун І., Скорич Н. Творчий розвиток особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва: подієвий підхід. *Розвиток науки та освіти в умовах глобалізації* : зб. матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернігів, 10 жовтня 2025 р. *Research Europe*, 2025. С. 59–62.
3. Дікун І.А. Формування досвіду творчої діяльності майбутніх учителів музики у процесі педагогічної практики : монографія. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2019. 242 с.
4. Дікун І.А., Качур М.М. Формування національно-культурної ідентичності майбутніх учителів музичного

мистецтва в процесі практичної підготовки. *Молодь і ринок*. № 3 (235). 2025. С. 145–150.

5. Зязюн І. Творчий потенціал особистості вчителя: психолого-педагогічні орієнтири. *Професійна освіта: ціннісні орієнтири сучасності*. Київ; Харків: М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, 2009. С. 11–22.

6. Комаровська О. Мистецька подієвість освітнього середовища в контексті художніх цінностей особистості. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2020. №24, кн. 1. С. 152–270.

7. Петрова І.В. Подія як культурний текст: семантика і етимологія. *Філософія подієвої культури: історія і сучасність: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Київ, 25–26 березня 2021 р. Київ, 2021. С. 125–129, с. 126.

8. Поправко О.В., Тараненко Г.Г. Педагогічний потенціал подієвого підходу як способу організації освітньої діяльності у закладах вищої освіти. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти*: збірник науково-методичних праць. Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Мелітополь: ТДАТУ, 2022. Вип. 25. 348 с. С. 235–242.

9. Прокопенко І.Ф. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник. Харків: Видавництво ХНПУ, 2018. 457 с.

10. Чистотіна О.О. Вимови і переклади істини події. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія “Філософія. Філософські перипетії”*. 2017. Вип. 56. С. 20–23.

REFERENCES

1. Demianenko, N.M. (2023). “Podiievyi pidkhiid” i “osvitno-dozvillieva podiia” v obgruntuванні vidkrytoho event-prostoru [“Event approach” and “educational and leisure event” in the rationale of open event space]. *Scientific journal of the M.P. Dragomanov National Pedagogical University. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*. Kyiv, Vol. 96, pp. 21–28. [in Ukrainian].
2. Dikun, I. & Skorych, N. (2025). Tvorchyi rozvytok osobystosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva: podiievyi pidkhiid [Creative development of the future music teacher’s personality: an event-based approach]. The development of science and education in the context of globalisation. *Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference*. Chernihiv. 10 October, pp. 59–62. [in Ukrainian].
3. Dikun, I.A. (2019). Formuvannya dosvidu tvorchoi diialnosti maibutnikh uchyteliv muzyky u protsesi pedahohichnoi praktyky [Developing Creative Activity Experience of Future Music Teachers in the Process of Pedagogical Practice]. *Monograph*. Kyiv, 242 p. [in Ukrainian].
4. Dikun, I. & Kachur, M. (2025). Formuvannya natsionalno-kulturnoi identychnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi praktychnoi pidhotovky [Formation of national and cultural identity of future music teachers in the process of practical training]. *Youth & market*. No. 3 (235), pp. 145–150. [in Ukrainian].
5. Ziazium, I. (2009) Tvorchyi potentsial osobystosti vchytelia: psykholoho-pedahohichni oriientyry [The creative potential of teachers: psychological and pedagogical guidelines]. *Vocational education: contemporary value orientations*. Kyiv & Kharkiv, No. 1, pp. 11–22. [in Ukrainian].
6. Komarovska, O. (2020). Mystetska podiievist osvithnoho sere dovyyshcha v konteksti khudozhnikh tsinnosti osobystosti [Artistic event of educational environment in the

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ(ЦЬКУВАННЯ) В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

context of artistic values of personality]. *Theoretical and methodological issues in the education of children and young people*. No. 24, pp. 152–270. [in Ukrainian].

7. Petrova, I.V. (2021). Podiia yak kulturnyi tekst: semantika i etymolohiia [Event as cultural text: semantics and etymology]. *The philosophy of event culture: history and modernity*. Proceedings of All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. Kyiv, pp. 125–128. [in Ukrainian].

8. Popravko, O.V. & Taranenko, H.H. (2022). Pedagogichnyi potentsial podiievoho pidkhotu yak sposobu orhanizatsii osvithnoi diialnosti u zakladakh vyshchoi osvity [Pedagogical potential of the event as a way of organizing educational activities in institutions education]. *Improvement of the educational process in higher education institutions : Collection of scientific and methodological works of the Tavria State*

Agrotechnological University named after Dmytro Motorny. Melitopol, Vol. 25, pp. 235–242. [in Ukrainian].

9. Prokopenko, I.F. (2018). Pedagogichni tekhnologii v pidhotovtsi vchyteliv [Pedagogical technologies in teacher training]. Kharkiv, 457p. [in Ukrainian].

10. Chystotina, O.O. (2017). Vymovy i pereklady istyny podii [Pronunciations and translations of the truth of events]. *Bulletin of V.N. Karazin Kharkiv National University. Series "Philosophy. Philosophical Peripeteia"*. Kharkiv, Vol. 56, pp. 20–23. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 19.01.2026

Прийнято до друку: 24.02.2026

Опубліковано: 23.03.2026

УДК 37.013.42:316.624-057.874

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351576>

Олег Кекош, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5551-5664>

Леся Смеречак, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4567-9737>

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ(ЦЬКУВАННЯ) В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У статті проаналізовано роль та зміст діяльності соціального педагога щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в сучасному освітньому середовищі. Висвітлено нормативно-правове підґрунтя превентивної роботи, зокрема останні зміни в законодавстві України та міжнародні ініціативи ЮНЕСКО.

Авторами обґрунтовано необхідність системного підходу до профілактики, який базується на принципах мультимодальності, інноваційності та суб'єктності. Особливу увагу приділено алгоритму дій соціального педагога при виявленні випадків булінгу (цькування) та формам взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу для формування культури "нульової толерантності" до насильства. Доведено, що ефективна превенція потребує не лише оперативного реагування, а й створення безпечного освітнього простору через розвиток емоційного інтелекту та конструктивної комунікації учнів.

Ключові слова: булінг (цькування); соціальний педагог; освітнє середовище; превенція; віктимізація; психосоціальний супровід; безпечне освітнє середовище.

Лит. 11.

Oleh Kekosh, Ph.D. (Pedagogy), Senior Lecturer of the Social Pedagogy and Correctional Education Department, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5551-5664>

Lesia Smerechak, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of Social Pedagogy and Correctional Education Department, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4567-9737>

A SYSTEMIC APPROACH TO THE ACTIVITIES OF A SOCIAL PEDAGOGUE IN PREVENTING AND COMBATING BULLYING IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

The article analyzes the role and content of a social pedagogue's activities in preventing and combating bullying in the modern educational environment. The regulatory and legal framework of preventive work is highlighted, in particular, recent changes in Ukrainian legislation and international initiatives of UNESCO.

Attention is focused on the fact that the social pedagogue develops and implements preventive and informational and educational measures aimed at protecting the rights and freedoms of children, forming valuable life competences, socially